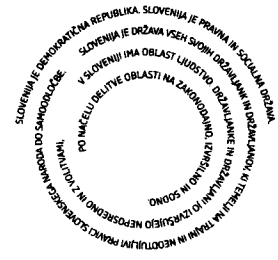

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 94 00, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Jože Tanko, poslanec

Ljubljana, 4. februar 2021

Igor Zorčič
predsednik Državnega zbora

Spoštovani!

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1, 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17 in 46/20) vlagam spodaj podpisani poslanec

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O
USTAVNEM SODIŠČU**

ki vam ga pošiljam v obravnavo in sprejem po rednem postopku na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru in pri delu njegovih delovnih teles bo sodeloval poslanec Jože Tanko.

Prilogi:

- predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustavnem sodišču;
- podpisi poslanca Jožeta Tanko

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	04-02-2021		
Šifra:	020-13/21-1/1		
Povezava:			
EPA:	1651-VIII	EU:	
Sign. zn.:			
Kratice:			

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O USTAVNEM SODIŠČU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Zakon o ustavnem sodišču (v nadaljevanju: ZUstS) v 22. členu določa, da se postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil, začne s sklepom ustavnega sodišča o sprejetju pobude za začetek postopka. Pobuda za oceno ustavnosti in zakonitosti se najprej preizkusi v postopku določenim v 26. členu ZUstS, kjer se preveri ali obstajajo pogoji za sprejetje pobude s sklepom večine vseh ustavnih sodnikov. Pobudo najprej preizkusi z razporedom določeni sodnik ustavnega sodišča, ki zbere podatke in pojasnila potrebne za odločitev. Pobudo se z obrazložitvijo zavrne le, če je očitno neutemeljena ali če od odločitve ni pričakovati rešitve pomembnega pravnega vprašanja. Ustavno sodišče RS po sprejemu pobude nadaljuje z odločanjem, ko je dejansko stanje pojasnjeno in če je bila ob preizkusu pobude nasprotnemu udeležencu dana možnost, da se izjavi. ZUstS v 3. odstavku 24.b člena določa, da Ustavno sodišče RS pobudnika pozove, naj v določenem roku izkaže okoliščine, iz katerih je razvidno, da predpis še vedno neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj, če se po vložitvi pobude spremenijo okoliščine, ki so pomembne za obstoj teh predpostavk pobude za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisa. V primeru, da tega pobudnik ne stori, Ustavno sodišče RS ustavi postopek za preizkus pobude ali nadaljnji postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti. Prav tako iz 3. odstavka 25. člena ZUstS izhaja, da Ustavno sodišče RS pobudo zavrže, če niso izpolnjeni pogoji iz 24. člena ZUstS, ki določa obstoja pravnega interesa vlagatelja pobude. Vlagatelj pobude mora tako imeti pravni interes, ki je podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, ne posredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj. Pravni interes mora tako obstajati ves čas odločanja o pobudi in je njegov obstoj procesni pogoj za odločanje o pobudi, ne glede na to, da je bila pobuda s sklepom Ustavnega sodišča RS že sprejeta v obravnavo, ker je ob vložitvi pobude pobudnik imel in tudi izkazal pravni interes.

Navedeno pomeni, da v kolikor Ustavno sodišče RS odloči, da pobuda pomeni odločanje o pomembnem pravnem vprašanju oziroma je od pobude pričakovati rešitev pomembnega pravnega vprašanja ter je pobuda lahko utemeljena in jo sprejme v obravnavo, Ustavno sodišče RS navkljub temu pobudo zavrže, če se kasneje na strani pobudnika spremenijo okoliščine, zaradi katerih pobudnik nima več pravnega interesa, čeprav ga je ob vložitvi pobude imel in izkazal.

Trenutno zakonsko besedilo, ob upoštevanju prakse Ustavnega sodišča Republike Slovenije o priznanju oziroma tehtanju pravnega interesa pomeni, da je pravica pobudnika, da Ustavno sodišče RS odloči o njegovi pobudi, ki izpolnjuje pogoje za vložitev pobude (izkazani pravni interes), odvisna od tega koliko časa bo Ustavno sodišče RS o njegovi pobudi odločalo, čeprav gre za pomembno pravno vprašanje in je pobudnik ob vložitvi izpolnjeval vse pogoje, da se o njegovi pobudi tudi odloči. Po dopolnitvi Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 23/20 z dne 14. 3. 2020) gre za edino presojo ustavnosti in

zakonitosti predpisa, ki je neposredno odvisna od tega koliko časa bo Ustavno sodišče RS o presoji odločalo, po tem, ko so že izpolnjeni z zakonom določeni pogoji za presojo. To pomeni, da lahko Ustavno sodišče RS z daljšim časom odločanja (bodisi zaradi kompleksnosti zadeve, bodisi ker pobudniku pravni interes zaradi narave okoliščin preneha) vpliva na to, da ne bo odločilo o pomembnem pravnem vprašanju zaradi katerega je pobudo sprejelo v obravnavo. Takšna ureditev po mnenju predlagateljev sprememb in dopolnitev zakona posega v pravico do enakega varstva pravic in pravico do sodnega varstva. Samo dejstvo, da je pobudniku pravni interes prenehal v določenem času po vložitvi pobude, še ne pomeni, da v trenutku vložitve ni imel pravnega interesa, da se odloči o pomembnem pravnem vprašanju in predvsem pravice do tega, da se ugotovi ali mu je nek predpis posegel v z Ustavo RS zagotovljene človekove pravice in svoboščine.

Ustava RS v 2. odstavku 162. člena določa, da lahko vsakdo da pobudo za začetek postopka, če izkaže svoj pravni interes. S tem je v Ustavi RS določeno le pogoj za začetek postopka in sicer, da se postopek začne v primeru, da oseba izkaže svoj pravni interes. Določanje obstoja ali neobstoja pravnega interesa v nadaljevanju postopka pa je prepuščeno ureditvi v zakonu tako kot se uredi ostale pravice in dolžnosti ter postopkovna vprašanja, v zvezi s položajem pobudnika.

Razlog za predlaganje dopolnitve zakona je v tem, da se na zakonski ravni uredi položaj pobudnika za oceno ustavnosti in zakonitosti po tistem, ko izgubi pravni interes in po tistem, ko je bila njegova pobuda sprejeta v obravnavo in je izkazal pravni interes ter njegova pobuda predstavlja pomembno pravno vprašanje, ki ga kot tako prepozna Ustavno sodišče RS na podlagi zakonske opredelitve javnega interesa in prakse Ustavnega sodišča RS. Obstoječa zakonska ureditev pomeni, da bo pobudnikova možnost (ko je pobuda že sprejeta v obravnavo) da Ustavno sodišče odloči o ustavnosti ali zakonitosti predpisov, ki posegajo v njegov pravni interes, v večini primerov odvisna zgolj od tega, koliko časa bo Ustavno sodišče RS o tej pobudi odločalo. V primeru, da mu pravni interes preneha, bo sodišče pobudo zavrglo, čeprav je ta isti pravni interes obstajal ob vložitvi pobude. Takšna situacija, ki je posledica zakonske ureditve, pomeni, da je teh primerih pobuda za oceno ustavnosti in zakonitosti, neučinkovito pravno sredstvo oziroma institut, saj zakon določa, da se pobudo zavrže preden se o njej odloči, čeprav je ob vložitvi izpolnjevala vse pogoje in tudi v primerih bilo pobudniku dejansko poseženo v njegove ustavne pravice s neustavnim ali nezakonitim predpisom.

S predlogom zakona se predlaga, da se pravni interes kot procesni pogoj za obravnavo pobude zahteva samo ob vložitvi, v kolikor pa kasneje pravni interes preneha ali se spremeni, to ne vpliva na procesne predpostavke.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji in načela

S predlogom zakona se predlaga, da se pravni interes kot procesni pogoj za obravnavo pobude zahteva samo ob vložitvi za začetek postopka, v kolikor pa kasneje pravni interes preneha ali se spremeni, to ne vpliva na procesne predpostavke.

Pri tem se zasleduje naslednja načela:

- načelo pravne države,
- načelo enake obravnave pred državnimi organi,
- načelo učinkovitega pravnega sredstva.

2.2. Poglavitne rešitve

Predlog zakona posega v tri člene obstoječega Zakona o Ustavnem sodišču. V 1. členu se dopolnjuje prvi odstavek 24. člena tako, da se uporabi termin, ki ga določa Ustava RS v drugem odstavku 162. člena in sicer, da pobudnik izkaže svoj pravni interes, ko poda pobudo za začetek postopka. V 2. členu se spremeni 3. odstavek tako, da določa, da če pobudnikov pravni interes ni v celoti izkazan v sami pobudi ali so potrebna še dodatna pojasnila in dokazila glede pravnega interesa, ustavno sodišče pozove pobudnika, da pobudo dopolni. Dokazovanje spremenjenih okoliščin glede pravnega interesa po vložitvi pobude ni več potrebno, saj se predlaga, da je pravni interes potrebno izkazati le ob vložitvi pobude. V 3. členu se določi izjema, da se pobude ne zavrže, če pravni interes naknadno preneha obstajati po vložitvi pobude.

3. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

3.1. Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Zakon ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

3.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Glede na posebnost ureditve v Republiki Sloveniji ni mogoče podati primerjave z ostalimi pravnimi sistemi.

Zvezna republika Nemčija

Zvezno ustavno sodišče Zvezne republike Nemčije je neodvisen organ, pristojen za presojo ustavnopravnih vprašanj. Njegove pristojnosti so določene v zvezni ustavi in podrobneje v Zakonu o Zveznem ustavnem sodišču (v nadaljevanju – Zakon), zajemajo pa odločanje o ustavnosti zveznih in deželnih zakonov v postopku abstraktne ali konkretne ustavne presoje, prepovedi

delovanja strank, veljavnosti volitev, obtožbah proti zveznemu predsedniku in sodnikom, sporih med državnimi organi, sporih med federacijo in deželami, ustavnih sporih znotraj dežel, zavezujočem učinku mednarodnega prava, ustavnosti odločitev deželnih ustavnih sodišč v zvezi z odstopom od sodne prakse Zveznega ali deželnih ustavnih sodišč ter sporih o učinkovanju zakonov. Sodišče o tem odloča le na zahtevo upravičenih vlagateljev, vsakdo pa lahko, če meni, da mu je s splošnim ali posamičnim aktom kršena temeljna pravica ali svoboščina, na sodišče naslovi ustavno pritožbo. Vendar je ustavno pritožbo zoper predpis, če ni mogoče vložiti nobenega drugega pravnega sredstva, mogoče vložiti le v enem letu po začetku veljavnosti zakona ali drugega predpisa.

Republika Avstrija

Ustavno sodišče Republike Avstrije je varuh ustave s širokimi pristojnostmi presoje ustavnosti zakonov zveznega in deželnih parlamentov, podzakonskih predpisov in splošnih aktov, nekaterih posamičnih aktov ter deželnih ustav. Sodišče odloča le na zahtevo upravičenih predlagateljev oziroma pritožnikov, letno pa prejme od 2000 do 3000 zadev. Sestavljajo ga predsednik, podpredsednik, dvanajst rednih članov in šest nadomestnih članov. Sodišče ne zaseda stalno, temveč na četrletnih zasedanjih, sodniki, ki so imenovani za stalne poročevalce, pa svoja poročila pripravljajo vnaprej in tako omogočajo nemoten potek zasedanj. Organizacija in delovanje sodišča sta določena z Zveznim zakonom o Ustavnem sodišču. Ustavno sodišče presoja ustavnost in zakonitost zveznih in deželnih zakonov, podzakonskih predpisov in splošnih aktov, odloča v sporih o pristojnosti, v zadevah glede finančnih zahtevkov zoper federacijo, dežele in občine, v volilnih sporih, v postopkih obtožbe proti zveznemu predsedniku, zveznim ministrom in vladam posameznih dežel ter o pritožbah posameznikov zoper odločitve upravnih organov. Takšno pritožbo je mogoče vložiti šele po izčrpanju vseh drugih pravnih sredstev.

Kraljevina Španija

Med pristojnosti Ustavnega sodišča Španije sodi odločanje o ustavnosti zakonov ter drugih aktov z zakonsko močjo, o ustavnih sporih glede pristojnosti med državo in avtonomnimi skupnostmi ali med samimi avtonomnimi skupnostmi, o sporih med državnimi organi, o ustavnosti mednarodnih pogodb ter o ustavnih pritožbah posameznikov (recurso de amparo) zaradi kršenja njihovih temeljnih pravic in svoboščin. Letno število prejetih zadev narašča in že presega 7000 zadev. Zahtevo za oceno ustavnosti zakonov lahko vložijo le upravičeni vlagatelji, s tem da morajo vlogo vložiti v treh mesecih od objave zakona. Če se vprašanje ustavnosti postavi v postopku pred sodiščem, pa vložitev zahteve za oceno ustavnosti zakona ni vezana na rok.

Češka republika

Češko Ustavno sodišče v skladu z ustavo in Zakonom o Ustavnem sodišču izvaja ustavno-sodno presojo skladnosti pravnih aktov, ki jih sprejema parlament, ter drugih pravnih aktov ali posameznih določb teh aktov z ustavo oziroma zakonom. Presojo lahko zahtevajo predsednik republike, vlada, skupina poslancev ali senatorjev ter sodišča v konkretnih primerih, v katerih se zastavi vprašanje ustavnosti akta, ki bi ga morala uporabiti pri odločanju; poleg tega ustavno sodišče izvaja presojo ustavnosti mednarodnih pogodb ter odloča o ustavnih pritožbah, ki jih lahko poleg samoupravnih skupnosti in političnih strank vložijo vsak posameznik, ki meni, da mu je bila z aktom ali ukrepom

državnega organa kršena človekova pravica ali temeljna svoboščina. Ustavno sodišče je pristojno tudi za odločanje o obtožbah zoper predsednika republike, potrditvah mandatov članov parlamenta in njihovi sposobnosti za opravljanje funkcije, odločanje o sporih o pristojnosti, itd. O pomembnejših zadevah, kamor sodi odločanje o ustavnosti in zakonitosti pravnih aktov, obtožbah zoper predsednika republike in odločanje o ustavnosti aktov in delovanja političnih strank, sodišče odloča na plenarnih sejah, na katerih sodeluje vseh petnajst sodnikov. O drugih zadevah, med katere sodijo zlasti ustavne pritožbe, sodišče odloča v štirih tričlanskih senatih.

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Finančne posledice za državni proračun in druga javna finančna sredstva ne bodo nastale.

5. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Zakon ne predvideva dodatnih proračunskih sredstev za izvedbo zakona.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12 in 23/20) se v 1. odstavku 24. člena besedna zveza »izkaže pravni interes.« spremeni tako, da se glasi »izkaže pravni interes za začetek postopka.«.

2. člen

V 24. b členu se 3. odstavek spremeni:

»(3) Če pobuda ne vsebuje dokazil za podatke iz prejšnjega odstavka ustavno sodišče pobudnika pozove, naj v določenem roku izkaže okoliščine, iz katerih je

razvidno, da predpis neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.«.

3. člen

V 25. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ustavno sodišče zavrže pobudo, če niso izpolnjeni pogoji iz 21., 24.a, drugega odstavka 24.b in 47. člena tega zakona ter 24. člena, razen v primeru, ko že izkazan pravni interes pobudnika naknadno preneha obstajati.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

4. člen

Ustavno sodišče nadaljuje postopke, glede katerih do uveljavitve tega zakona še ni bilo odločeno, skladno z določbami tega zakona.

5. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

K 1. ČLENU

Člen dopolnjuje obstoječi 24. člen zakona tako, da dodaja, da mora biti pravni interes izkazan za začetek postopka, kar izhaja tudi iz Ustave RS. V povezavi s 25. členom to pomeni, da mora biti za odločanje o pobudi pravni interes izkazan samo ob vložitvi pobude, ne pa skozi celotni čas odločanja o pobudi.

K 2. ČLENU

Člen spreminja obstoječi odstavek 24.b člena tako, da določa izrecno dolžnost ustavnega sodišča, da pobudnika pozove, da dopolni svojo pobudo, v kolikor v pobudi ob vložitvi pravni interes ni dovolj jasno izkazan oziroma dokazan ter za dopolnitev določi ustrezen rok.

K 3. ČLENU

Člen določa izjemo pri zavrženju pobude in sicer tako, da se pobuda zavrže, če ne izpolnjuje pogojev iz 24. člena obstoječega zakona, razen v primeru, ko že izkazan pravni interes pobudnika naknadno preneha obstajati. Gre torej za jasno določeno izjemo, da se v tem primeru pobuda ne zavrže.

K 4. ČLENU

Člen določa postopanje Ustavnega sodišča RS s pobudami, ki so že vložene.

K 5. ČLENU

Člen določa začetek veljavnosti zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO IN DOPOLNJUJEJO**24. člen**

(1) Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil, lahko da, kdor izkaže pravni interes.

(2) Pravni interes je podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnica oziroma pobudnik (v nadaljnjem besedilu: pobudnik) predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.

(3) Kadar podzakonski predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, učinkuje neposredno in posega v pravice, pravne interese oziroma v pravni položaj pobudnika, se pobuda lahko vloži v enem letu od njegove uveljavitve oziroma v enem letu od dneva, ko je pobudnik izvedel za nastanek škodljivih posledic.

24.b člen

(1) Zahteva mora vsebovati naslednje podatke:

- navedbo členov predpisa, ki se z zahtevo izpodbijajo,
 - navedbo številke Uradnega lista Republike Slovenije ali drugega uradnega glasila, v katerem je bil izpodbijani predpis objavljen,
 - navedbo razlogov neskladnosti z ustavo ali zakonom,
 - podatke o izpolnjevanju z zakonom določenih pogojev za vložitev zahteve,
- in
- druge podatke, ki jih določi poslovnik ustavnega sodišča.

(2) Pobuda mora vsebovati poleg podatkov iz prejšnjega odstavka še podatke, iz katerih je razvidno, da izpodbijani predpis neposredno posega v pobudnikove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj, in dokazilo o pobudnikovem pravnem statusu, kadar vlagatelj ni fizična oseba. Pobudnik mora predložiti tudi ustrezne listine, na katere se sklicuje za utemeljitev svojega pravnega interesa.

(3) Če se po vložitvi pobude spremenijo okoliščine, ki so pomembne za obstoj pravnega interesa, ustavno sodišče pobudnika pozove, naj v določenem roku izkaže okoliščine, iz katerih je razvidno, da predpis še vedno

neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.

25. člen

(1) Ustavno sodišče zavrže zahtevo, če niso izpolnjeni pogoji iz 21., 23., 23.a, 24.a, prvega odstavka 24.b in 47. člena tega zakona.

(2) Ustavno sodišče ustavi postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti, če predlagatelj pred sprejemom odločitve umakne zahtevo.

(3) Ustavno sodišče zavrže pobudo, če niso izpolnjeni pogoji iz 21., 24., 24.a, drugega odstavka 24.b in 47. člena tega zakona.

(4) Ustavno sodišče ustavi postopek za preizkus pobude ali postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti:

- če pobudnik pred sprejemom odločitve pobudo umakne,
- če pobudnik v določenem roku ne da zahtevanih podatkov.

Podpis poslanca:

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'M' or similar character, is written over a horizontal line.